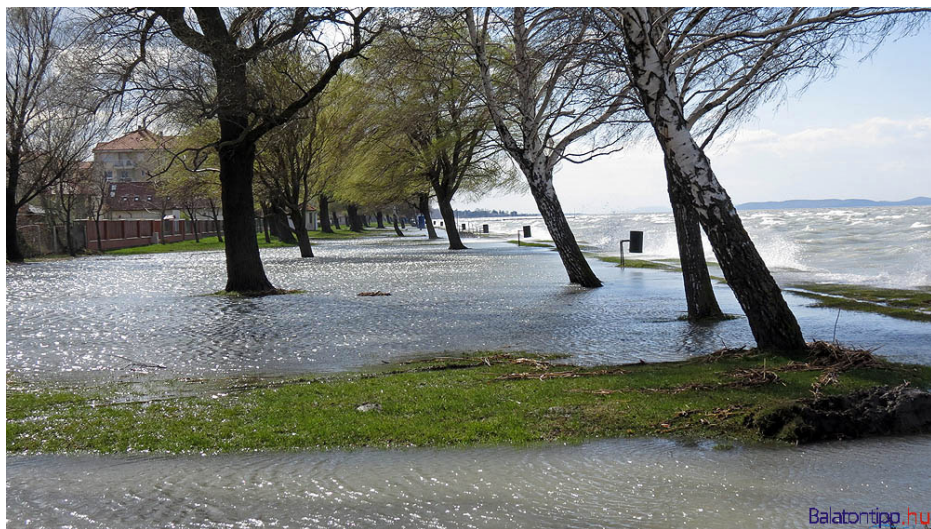

A BALATON MAGAS VÍZÁLLÁSA – NYÁRON

A Balaton túlságosan alacsony vízállása turisztikai szempontból nem kívánatos, és az élővilágra is negatív hatással van. Ám a magas vízállás ugyanígy problémákat jelenthet – ezek pedig máshogyan jelentkeznek télen, és máshogyan nyáron.

Áttekintés

Magas vízállás a Balaton vízgyűjtőjén lehulló nagyobb csapadékhozam következtében jelenik meg, és amelynek a levezetése valamilyen okból nem valósítható meg a Siófoki-vízlépcső és a Sió-csatorna igénybevételével. Mértékadó a 0+120cm-es vízállás, ami felett tényleges káresemények várhatóak (előntés, külső vizek bevezetési nehézségei, magas vízfelszín kilendülése).

Balontipp.hu

A Balaton extrém magas vízszintjeinek a kialakulásához jelentős csapadékhozamokra és a levezető képesség valamilyen csorbulására van szükség. Problémát jelenthet a Duna magas vízszintje, a Sió-csatorna befolyóinak magas vízhozama, továbbá a levezető rendszer meghibásodásai. Helyi elöntések abban az esetben is kialakulhatnak, ha a víz nyugalmi állapotban még a mederben maradna, de a szél kilendítő hatására mégis a partra jut. A kilendülés keltette vízfelszín-torzulás mértéke igen jelentős lehet, különösen a tó sekélységéhez képest. A hosszirányú lengés egy métert meghaladó szintkülönbséget is képes létrehozni. A keresztirányú lengés inkább csak kilendülés, két lengésnél nagyobb tartam nem várható, maximális értékei megközelítik a fél métert.

Kockázatok

- Magas vízállás során, amennyiben a víz „kilendül” (vagyis a hullámok a partra csapnak, majd visszahúzódnak), az elsődleges kockázat az, hogy a partról idegen anyagok sodródnak a vízbe.
- A közlekedési kockázatok közül elsősorban a vasúti közlekedés említhető meg: egyrészt a víz sínekre kerülése, másrészt a töltések, támfák kimosása járhat komoly veszéllyel és károkkal.
- Humán kockázati tényező lehet a fertőzésveszély, az épületek átnedvesedése, esetleges szerkezeti károk keletkezése, a talajfelszín szennyeződése és egyéb higiéniai hiányosságok, problémák felmerülése.
- Tartós esőzés esetén, magas vízállásnál nem képesek elvezetni az esővizet a vízelvezető rendszerek. Komoly gondot jelent, hogy a csatornák nem mindenhol tisztítottak, valamint az út alatti átereszeknél feltorlódik az évek alatti hordalék, és eltömíti az átereszt.

Mit érint?

A kilendüléssel létrejövő elöntések rövid lefolyásúak, elsősorban a part közvetlen közelére terjednek ki és főleg a part igénybevételét zavarják. Néhány kivétel van, ahol a rendkívül alacsony fekvésű terület vagy a bevezető vízfolyások mentén alakulnak ki elöntések. A magas vízállás és a jelentős csapadékhozamú meteorológiai események során kialakuló elöntések tartósabbak, nagyobb hatásúak, de szerencsére egyben ritkábbak is. A parton, a víz a mélyedésekben összegyűlik, a mélyebb területeken nagyobb vízborítások alakulhatnak ki. A víz bejuthat az épületekbe és a csatornahálózatba egyaránt. A felboruló kukák, lerakott szemét, valamint az elárasztott csatornarendszer tömeges fertőzésekkel fenyeget. A kórokozók eljuthatnak az elöntött terület minden részébe, valamint a tó vizébe is. A

nagyobb elöntéseknél szélsőséges helyzetben megjelenhet a háziállatok és egyes rágcslók elhullása, hosszabb idő után a gyötrő szúnyogok inváziójára és a lokális halpusztulásokra is sor kerülhet.

Veszélyes helyszínek, érintett települések

Az érintett települések (amelyeket nagyobb mértékben érinthet egy nyári magas vízállás során történő kiöntös) a következők:

- Balatonalmádi,
- Balatonfüred,
- Balatonkenese,
- Balatonszéplak,
- Révfülöp.

A különösen érintett részek:

- Ábrahámhegy Avar utca, Árvácska utca,
- Séd patak, Malomvölgyi patak mederkilépésből adódó ingatlanelöntés.
- A déli partmenti utcáknál, az esővíz elvezető árkokon keresztül „visszadolgozza” a vizet, ezáltal előnetheti a mélyebben fekvő területeket. Elsősorban Zamárdi, Szárszó, Szántód, Siófok, Balatonmáriafürdő és Balatonfenyves part menti területei.

Kárelhárítás

A kiöntés mértékétől függően a kárelhárítási folyamatok alapvetően két részre oszthatók: mérsékelt vagy kiterjedt elárasztásra. A mérsékelt elárasztás esetén a vízállás csupán a partszakaszt, strandokat veszélyezteti. Elsődleges feladatunk

ebben az esetben:

- az elárasztás kiterjedésének pontos meghatározása,
- folyamatos meteorológiai adatgyűjtés, megfigyelés (annak megállapítására, hogy időjárásbeli tényezők, pl. várható heves esőzések súlyosbíthatják-e a helyzetet),
- a veszélyeztetett rétegek kiszűrése,
- az adatok ismeretében a lakosságvédelmi intézkedések végrehajtása:
 - partszakaszok, strandok kijelölése, lezárása,
 - figyelmeztető információhordozók (pl. táblák) elhelyezése,
 - esetlegesen érintett ingatlanok védelme,
- megfigyelés.

A kiterjedt elárasztás a partszakaszokon túl elterülő településrészeket, akár közutakat is veszélyeztethet, a méretétől függően.

Feladatok ebben az esetben:

- A területen élő lakosság számának és összetételének valamint, a mérési adatok ismeretében a szükséges intézkedések meghozatala, konzultálva a vízügy és az ÁNTSZ szakembereivel.
- Az érintett terület lezárása, és a veszélyre figyelmeztető táblák kihelyezése.
- Az adatok ismeretében az elzárkóztatás, kitelepítés vagy részleges a lakosság veszélyeztetett csoportjai védelmének elrendelése.
- Az elárasztás mértékétől függően közutak, vasúti szakaszok lezárása; illetékes szervek (MÁV Zrt., Magyar Közút Nonprofit Zrt.) értesítése.
- ÁNTSZ szakembereinek bevonása (a magas vízállás járulékos hatásai, pl. hordalék, szennyvíz kimosása stb.).
- Az elöntött településrészek védelme árvízvédelmi eszközökkel (szivattyú, gátak, homokzsákok, földmunka).

Helyreállítás

- Az érintett terület lezárásának fenntartása, és a műveletek utáni veszélyre figyelmeztető táblák kihelyezése.
- Fertőtlenítés azokon a területeken, ahol az szükséges.
- Hordalék és szennyeződések összegyűjtése, eltávolítása.
- Mobil szivattyúkkal történő vízel távolítás feltétele, hogy a vízelvezető rendszerek tisztítottak legyenek, és képesek legyenek funkciójuk ellátására. Kiterjedt elöntési terület esetén a lakóingatlanok védelme homokzsákok telepítésével, illetve töltés építéssel illetve a víz elvezetése érdekében árokásással az un. medence veszélytelenebb és hatékonyabb oldalának megnyitásával történhet. Ha a felgyülemlett vizet nem lehet hova elvezetni, a vízelvezető árok nem képesek a vizet elvezetni, mivel a Balaton visszafolyik, a talaj vízszintje megnő, ezáltal a pincéket elönti a belvíz, ilyenkor a szivattyúzás nem ajánlott!

